

VĚTROLAMY VERSUS BIOKORIDORY

Dr. Ing. Jaromír MACKŮ

ÚHÚL Brandýs nad Labem, Vrázova 1, 616 00 Brno

macku.jaromir@uhul.cz

Resumé:

Předkládaný příspěvek čerpá s dílčích výsledků projektu NAZV MZe 1R44027 „Optimalizace funkcí větrolamů v krajině, jejich využití v komplexních pozemkových úpravách“, řešitel VÚMOP Praha a studie Větrná eroze půdy v Jihomoravském kraji a návrh jejího řešení, řešitelé AGROPROJEKT PSO s.r.o. a VÚMOP Praha. Jedním z výstupů uvedených projektů byla „Kategorizace systému OLP v krajině“ ve vybraných k.ú. Jm kraje.

Je nutno konstatovat, že sama historie prokázala oprávněnost a funkčnost větrolamů a jejich nezastupitelnou úlohu v kostře ekologické stability krajinných ekosystémů s nízkou lesnatostí. V intenzivně využívané zemědělské krajině je zbytků přírodě blízkých společenstev s vysokou ekologickou stabilitou zpravidla málo. Proto zde musíme uplatnit princip relativního výběru – do kostry ekologické stability zde zařazujeme i prvky se společenstvy z hlediska ekologické stability méně hodnotnými. Takto se součástí kostry ekologické stability může stát liniový prvek s druhovou skladbou relativně značně vzdálenou od přírodní potenciální vegetace, včetně introdukovaných druhů.

Vyhodnocení systému OLP na ohrožených k.ú. větrnou erozí orné JmK

Technologie zpracování dat spočívala v průniku vrstvy hranic OLP na vrstvu leteckého snímku v daném k.ú. Na základě kritérií hodnocení kategorizace systému OLP byly vybraným k.ú. přiřazeny bodové hodnoty kategorií systému OLP a atributy plocha, délka prvků OLP.

Poměrně značný počet k.ú. vykazuje absenci systému OLP na 39,4%, převážně nefunkční systém OLP je na 45,6% k.ú. a podmíněně funkční na 15% k.ú. Na vybraných k.ú. není zastoupen ani v jednom případě funkční systém OLP.

Závěr

Cílem příspěvku bylo nastínit možnosti a zkušenosti, resp. hledání cesty podporující využití nízké úrovně infrastruktury OLP ve vazbě na parametry ÚSES, resp. LBK.

Výchozími kritérii byla kategorizace systému OLP v krajině s pohledu funkčního zaměření podle prostorového uspořádání systému OLP, jeho začlenění do krajiny a parametrů LBK.

Na úrovni potenciálu jsou si všechny funkce rovny, mají ovšem rozdílný stupeň ohodnocení. Vždy je třeba mít na mysli jednak OLP v užším slova smyslu, jako konkrétní liniový prvek a jednak OLP v širším slova smyslu, jako součást systému těchto prvků v krajině.

Systémy OLP na analyzovaných k.ú. (180 k.ú) se zvýšenou ohrožeností erozí orné půdy JmK jsou funkční pouze podmíněně na 15 % k.ú. Podíl OLP s parametry splňující, alespoň min. šířku LBK pak má pouze 14% šetřených k.ú. Bez ohledu na značně rozdílný stav jednotlivých větrolamů (zpravidla zanedbaná výchova a postupná obnova) lze konstatovat tento stav za alarmující. Jako řešení byly sestaveny priority realizace funkčnosti OLP včetně jejich zapojení do LÚSES.

Předkládaný příspěvek čerpá s dílčích výsledků projektu NAZV MZe 1R44027 „Optimalizace funkcí větrolamů v krajině, jejich využití v komplexních pozemkových úpravách“, řešitel VÚMOP Praha a studie Větrná eroze půdy v Jihomoravském kraji a návrh

jejího řešení, řešitelé AGROPROJEKT PSO s.r.o. a VÚMOP Praha. Jedním z výstupů uvedených projektů byla „Kategorizace systému OLP v krajině“ ve vybraných k.ú. JmK z něhož vyjímáme.

Stručný komentář současného stavu

Předpokládaný záměr na trvalou funkci větrolamů byl částečně narušen volbou nevhodné dřevinné skladby při jejich zakládání. Jedná se o zavádění topolů, z velké části na nevhodných stanovištích, jako dřeviny s relativně krátkým obmýtím, ve směsích s ostatními listnáči a keři. Byla zde zřejmá snaha dosáhnout prostřednictvím rychle rostoucí dřeviny co nejrychleji požadované účinnosti větrolamů.

S vazbou na stanoviště vyvstaly již v minulosti problémy s asanační těžbou, eventuelně obnovou. Je to především odumírání topolů tvořících střed pruhů, event. celé horní etáže nad keři. Jelikož nelze počítat s výmladností, zůstává v mnohých případech pouze keřové patro s hustě zapláštěnými okraji. V tomto případě je ztrátou výškové členitosti snížena značně účinnost větrolamů.

Jiná situace je ve směsích topolů se dřevinami s delším obmýtím – dub, lípa, javory. V těchto směsích nastává předrůstání topolů a vyklánění z přímého vzrůstu vlivem vnitrodruhové konkurence v koruně nad ostatní druhově vhodnější listnáče. Tento stav vyžaduje řešit redukcí topolů v rámci výchovného zásahu plynulou změnou druhové skladby a v případě topolových monokultur začít u některých porostů s obnovou nejen z důvodů mýtní zralosti. Tyto zásahy se ale prováděly ve velmi malé míře, takže dochází ke spontánnímu usychání přestárlých topolů. Nezanedbatelné je i poškození velkoplošným letecky prováděným ošetřením zemědělských kultur.

Nová výsadba větrolamů i jejich údržba však naráží na množství překážek. V poslední době, kdy proběhl proces navrácení lesních i zemědělských majetků původním vlastníkům je situace ještě problematičtější. Struktura vlastníků větrolamů se výrazně změnila – často se majetkové poměry mění již po několika metrech a situace zůstává i nadále nejasná (jsou známy případy extrémně rozdrobené držby až 40 vlastníků na 1 km OLP).

Předpokládaný vývoj

Obnova nebo výsadba nových větrolamů je velmi obtížná z důvodu velkého tlaku zvěře na nově zakládané kultury, které pro ni budou jediným trvalým celoročním krytem a nabídkou okusu dřevinného a keřového patra mimo vegetační období v bezlesích oblastech, se zřejmě neobejde bez oplocení, nebo kombinací s individuální ochranou. V obnovovaných lokalitách nutno dát přednost po primárním zhodnocení stanoviska těm dřevinám, které se osvědčily ve stávající dřevinné skladbě. Bude to hlavně DB, který by měl být i přes otazník nad budoucností jeho zdravotního stavu, hlavní dřevinou větrolamů. Velké zastoupení by měla mít LP a JV, které nabízejí nejen relativně největší odolnost proti velkoplošným zemědělským postřikům, ale i vitální výmladnost v případech poškození nadzemní části porostů. Listnatá dřevinná skladba větrolamů má plnou účinnost ve vegetační době, při plném olistění. Mimo vegetační dobu však působí listnaté větrolamy pouze jako difuzér proti podzimním a jarním vysušným větrům. Tyto však, jak se zdá, nejvíce škodí přenosem vegetací nechráněné nebo mladými ozimy a jařinami nedostatečně chráněné ornice. Z toho důvodu je nutné věnovat v dřevinné skladbě větší pozornost některým druhům BO (lesní, černá), která by plnila ochrannou funkci ve větrolamech celoročně. Nutno jí však věnovat větší péči ve stadiu tyčkovin a slabých tyčovín v souvislosti s možnými škodami mokřým sněhem a námrazou.

Je však nutno si uvědomit, že ani stávající síť větrolamů, ani eventuální zvětšení jejich plochy není samo o sobě řešením a neomezí v dostatečné míře půdní erozi. Posílení účinků

větrolamů je však možno dosáhnout pouze ve vzájemném souladu s kombinací vhodné agrotechniky a častějším střídáním různých plodin v pruzích.

Začlenění OLP do kostry ekologické stability a LÚSES

Je nutno konstatovat, že sama historie prokázala oprávněnost a funkčnost větrolamů a jejich nezastupitelnou úlohu v kostře ekologické stability krajinných ekosystémů s nízkou lesnatostí. V intenzivně využívané zemědělské krajině je zbytků přírodě blízkých společenstev s vysokou ekologickou stabilitou zpravidla málo. Proto zde musíme uplatnit princip relativního výběru – do kostry ekologické stability zde zařazujeme i prvky se společenstvy z hlediska ekologické stability méně hodnotnými. Takto se součástí kostry ekologické stability může stát liniový prvek s druhovou skladbou relativně značně vzdálenou od přírodní potenciální vegetace, včetně introdukovaných druhů.

Vlastní technika vymezení trajektorie mezi dvěma LBC (min. šířka 15 m, max. délka 2 km) nebo její zakončení slepým LBK je vázána na přírodní podmínky (STG) a je zpravidla akceptovatelná za vhodného začlenění do infrastruktury krajiny, tj. s vazbou na reliéf terénu, uspořádání honů a jejich zpřístupnění apod. V případě OLP je to pak vazba na parametry sítě a její účinnosti proti větrné erozi. Méně známá je však vazba na lesnickou legislativu (lesní zákon č. 259/1995 Sb. a vyhl. 83 a 84/1996 Sb.) a z toho plynoucí hospodářsko-úpravnické nástroje, tj. rámcové směrnice hospodaření a lesní hospodářský plán nebo osnova.

Optimální trasa LBK trasovaná ve směru minimálního ekologického gradientu musí při začlenění do sítě OLP ctít parametry účinnosti a v souvislosti s jejich realizací vycházet z technologických možností. Z pohledu uplatnění zásad účinnosti OLP musí být BK spojitým. Druhová skladba musí ctít přírodní potenciální vegetaci včetně požadavků na vertikální strukturu a splnění podmínek pro poloprodouvací OLP.

Návrh technického založení OLP

Zásadní význam pro obnovu ekologické stability krajiny a záchranu reprezentativních i unikátních společenstev má realizace ÚSES na kulturních stepích zemědělsky využívaných pozemků. Program zalesnění zemědělských půd (řádově 2-3 % katastrální výměry) na úrovni lokálního ÚSES, zejména liniových segmentů s využitím vesměs nefunkčních ochranných lesních pásů (OLP) by mohl sehrát významnou roli.

Založení OLP je vázáno na změnu kultury, tj. dle lesního zákona do PUPFL. Legislativně tento proces musí vycházet z podmínek, které jsou platné pro zalesnění zemědělských půd, tj. vypracování projektu zalesnění, přiřazení pozemku k jednotkám lesnické typologie (ÚHÚL Brandýs nad Labem) včetně hospodářsko-úpravnického označení jednotek rámcového plánování hospodářských souborů (HS – vyhl. 83/96 Sb.).

Technika výsadby je podmíněna celoplošnou přípravou půdy zpravidla na podzim. Vlastní uspořádání prostorové struktury vychází z principu založení poloprodouvacího OLP, tj. prostorové uspořádání je tvořeno 6 až 8 řadami stromů a 4 řadami keřů (po dvou řadách na obou stranách). Počet řad závisí na jejich vzájemné vzdálenosti. Rozmístění jednotlivých druhů dřevin v OLP se doporučuje ve skupinách tj. do dřeviny základní jsou začleňovány skupiny dřevin doplňkových. Jednotlivé druhy keřů jsou střídány po skupinách o délce 10-60 m. Počet sazenic je závislý na použití druhu, resp. jejich věku a je dán příslušnými normami pro výsadbu. Funkčnost dřevin je dána jednak strukturou vertikálního a horizontálního uspořádání a jednak věkem, resp. odpovídajícími funkčními parametry (výška, zápoj). Za funkční výšku dřevinného patra považujeme parametr min. 12-15 m.

Vnitřní struktura OLP - vzdálenost řad vychází z používané mechanizace pro výsadbu i následnou údržbu. Osvědčená, vzhledem k v současnosti používané malé mechanizaci, je vzdálenost 1,5 m. Vzdálenost sazenic v řadách je dána velikostí výsadbového rostlinného

materiálu. Odrostky byly v modelových výsadbách sázeny na vzdálenost 1-2 m, sadovnický materiál na vzdálenost 2-3 m. Keře v řadách jsou navrženy na vzdálenost 1 m, růže šípková popř. malé keře na vzdálenost 0,5 m.

Z prostorového hlediska je snahou cílové, dlouhověké dřeviny navrhovat do středu OLP, okraje jsou tvořeny méně vzrůstnými stromy a keři. Pro rychlejší funkčnost prvku, lze doporučit kombinovat výsadbu s dřevinami rychle rostoucími např. topol, jasan s obmýtím do 20 let.

Ochrana a zajištění kultur patří k nejnáročnějším. Ideální je oplocení v úsecích 100-150 m s ponecháním mezer pro migraci zvěře. Vhodná je rovněž kombinace individuální ochrany (mechanické) s chemickou a oplocením. Obecně lze předpokládat zajištění kultur na úrovni 10 let (zákonná lhůta je 5 let, tj. předpoklad povolení odchylky od zákona č. 289/95 Sb.)

Pozn.: K zajištění kultur

V JmK se výrazně projevují klimatické výkyvy extrémním suchem a zároveň růstem průměrných měsíčních teplot, zvláště v letním období. Proto je nutné počítat s i vysokým % nezdaru zalesnění.

Klasickým příkladem klimatických výkyvů je jev zvaný „Horké vlny“. Horkou vlnou se rozumí vícedenní období letních veder, během něhož dosahují denní teploty 30 °C a více. Horké vlny patří mezi nebezpečné povětrnostní jevy a jako takovým je jim dnes věnována zvýšená pozornost v souvislosti s možnou změnou klimatu, vyvolané růstem obsahu skleníkových plynů a aerosolů v ovzduší. Úbytek srážkové činnosti spolu s přísušky případně horkými vlnami znamená pro lesní ekosystém silný stres. Následkem jsou vysoké nezdary zalesnění, až přes 50 % v lesních kulturách. V porostech středního a vyššího věku se jedná o značné rozšíření druhotných škůdců s následkem vysokého podílu nahodilých těžeb.

Návrh hospodaření v prvcích OLP

Rámcové směrnice hospodaření (vyhl. č. 83/96 Sb.)

Zásady hospodaření v lesích zvláštního určení - OLP

SUBKATEGORIE:	32e/Lesy se zvýšenou funkcí půdoochranou, vodoochranou, klimatickou a krajinnotvornou /větrolamy)	
FUNKCE:	Izolované pruhy na zemědělské půdě	
LOKALIZACE:	Izolované pruhy na zemědělské půdě	
CÍL HOSPODAŘENÍ:	Vytvoření účinné ochrany zemědělské půdy před větrnou erozí	
CÍLOVÁ DRUHOVÁ SKLADBA:	Zaměřit se na dřeviny s delší životností-přeměnit stávající topolové pásy na druhově diferencované větrolamy s převahou DB, LP, JV, KL, HB, JS, KS, ORČ, keři	
HOSPODÁŘSKÝ TVAR:	Les vysoký	
OBMYTÍ:	Závisí na zdravotním stavu větrolamu a schopnosti plnit funkci,nutno operativně řešit dle konkrétních podmínek	
OBNOVNÍ DOBA:	Závisí na zdravotním stavu větrolamu a schopnosti plnit funkci,nutno operativně řešit dle konkrétních podmínek	
HOSPODÁŘSKÝ ZPŮSOB:	Převažuje výběrný, cestou postupné obnovy větrolamu podle jeho stavu (zdravotního,šířky,výškové a prostorové diferenciace)	
OBNOVNÍ POSTUP míšení dřevin a prostorová výstavba:	Závisí na konkrétním projektu větrolamu,obecně jednotlivý až skupinovitý výběr,míšení dřevin v řadách,doplnění keřovým patrem	
ZALESŇOVÁNÍ, PŘIROZENÁ OBNOVA:	Umělá obnova,výsadba vyspělých sazenic,oplotit	
VÝCHOVÁ POROSTŮ:	zaměření:	Stabilita,dobry zdravotni stav,druhová diverzita
	mladé porosty:	Protěžovat dřeviny cílové skladby, uvolňovat koruny dřevin vhodných pro přirozenou obnovu, neporušení zápoje – dle ochranných požadavků
	dospívající porosty:	Protěžovat dřeviny cílové skladby, uvolňovat koruny dřevin vhodných pro přirozenou obnovu, neporušení zápoje – dle ochranných požadavků
BEZPEČNOST PRODUKCE:	Mladé kultury ohroženy okusem zvěří(chemikáliemi z postřiků zem.kultur),případně buření	
OPATŘENÍ OCHRANY LESA:	-	
OPATŘENÍ V PĚSTEBNÍ ČINNOSTI :	Důsledná ochrana mladých kultur-nátěry,individuální ochrana(oplocení nutné),ožínání buřene	
OPATŘENÍ V TĚŽEBNÍ ČINNOSTI :	--	
OPATŘENÍ V OSTATNÍCH ČINNOSTECH :	Možnost budovat myslivecká zařízení	
MELIORACE:	--	
CESTNÍ SÍŤ:	Cesta bývá často osou větrolamu	
PRVKY ÚSES:	Hospodaření podle návrhů opatření v prvcích schválených v dokumentaci ÚSES.	

Pro získání dotačního titulu zalesnění zemědělských půd je závazným ukazatelem min. % melioračních dřevin:

HS	MZD [%]	Meliorační a zpevňující dřeviny (MZD) (zkratky dřevin dle vyhl. 83/96 Sb.)
25	20	BK,LP,HB,JV,KL,JS,JL,JD,JDO,TR,BRK,DB,DBZ,BB.OS

Metodika kategorizace OLP

Předpokladem pro kategorizaci OLP je vymezení kritérií umožňující posouzení OLP, jejich analýzu a hodnocení.

Koncepce kategorizace OLP se opírá o funkční zaměření podle potenciálních možností půdy jako stanoviště a půdy jako součásti krajiny. Na úrovni potenciálu jsou si všechny funkce rovny, mají ovšem rozdílný stupeň ohodnocení. Vždy je třeba mít na mysli jednak OLP v užším slova smyslu, jako konkrétní liniový prvek a jednak OLP v širším slova smyslu, jako součást systému těchto prvků v krajině

Kategorizace OLP vychází ze dvou úrovní (Projekt NAZV MZe 1R44027, VÚMOP 2004):

- A. Kategorizace liniového prvku OLP (není předmětem příspěvku)
- B. Kategorizace systému OLP v krajině

B-1 parametry vymežující vzdálenosti rozmístění prvků sítě OLP

Kritéria odstupu prvků zpravidla v obdélníkovém schématu od 350-600 m, vedlejší pásy v ideálním poměru 1:4, kdy se dosahuje max. ekotonového efektu (Forman, Godron, 1994)

<i>Ukazatel kritéria:</i>	<i>hodnota</i>
B-1.1. prvky nejsou uspořádány v systému	1
B-1.2. prvky jsou uspořádány v systému neodpovídající optimu nad 50 %	2
B-1.3. prvky jsou uspořádány v systému neodpovídající optimu do 30 %	3

B-2 parametry začlenění prvků do terénu – geomorfologické a klimatické vazby

Neopominutelným podkladem je digitální model terénu a znalosti o směrech větru.

<i>Ukazatel kritéria:</i>	<i>hodnota</i>
B-2.1. umístění prvků z více než 50 % není v souladu s morfologií terénu a směry větru	1
B-2.2. umístění prvků z 31-50 % jsou vhodně začleněny do terénu s vazbou na směry větru	2
B-2.3. umístění prvků je z více než 50 % optimálně situováno	3

B-3 parametry krajinně-ekologické navazující na infrastrukturu krajiny a ÚSES

Parametry lokálního biokoridoru lesního typu (/LBK): šířka min. 15 m, délka max. 2 km.

<i>Ukazatel kritéria:</i>	<i>hodnota</i>
B-3.1. prvky nemají parametry LBK do 30 %	1
B-3.2. prvky mají z 31-50 % parametry LBK	2
B-3.3. prvky mají z více jak 51 % parametry LBK	3

Návrh opatření

- funkční systém předpokládá údržbu a cyklickou obnovu stávající prvků OLP,
- podmíněně funkční předpokládá doplnění parametrů prvků na kritéria splňující parametry na funkční hodnocení (viz B1.3., B2.3., B3.3.), včetně údržby a obnovy stávajících prvků,
- převážně nefunkční a nefunkční (chybějící) systém předpokládá založení systému OLP a následnou údržbu.

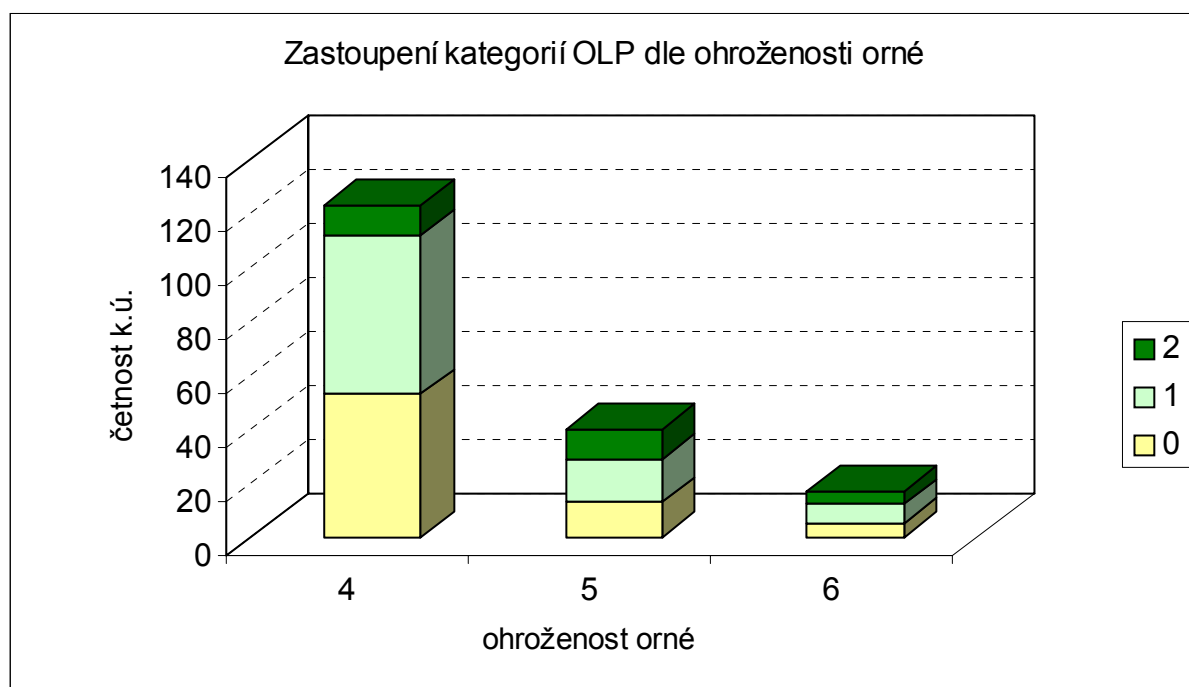
Vyhodnocení systému OLP v ohrožených k.ú. JmK

Technologie zpracování dat spočívala v průniku vrstvy hranic OLP na vrstvu leteckého snímku v daném k.ú. Na základě kritérií hodnocení kategorizace systému OLP byly vybraným k.ú. přiřazeny bodové hodnoty kategorií systému OLP a atributy plocha, délka prvků OLP.

1. Na 180 ohrožených k.ú. větrnou erozí je zaujata plocha 841 ha OLP o délce 529,775 km.

2. Zastoupení kategorií OLP dle ohroženosti orné:

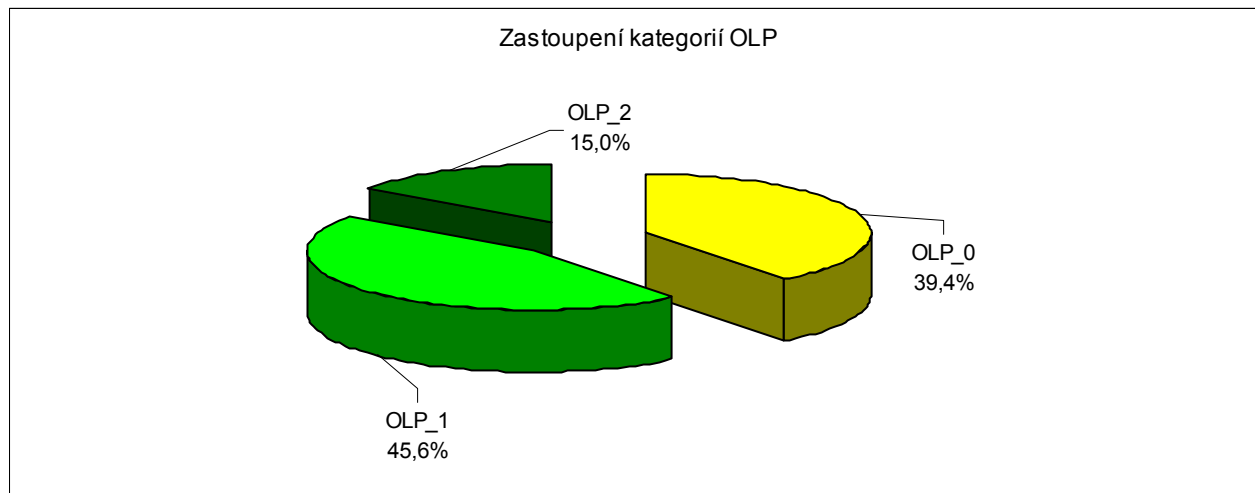
kategorie OLP	0	1	2	celkem
ohroženost				
4	53	59	11	123
5	13	16	11	40
6	5	7	5	17
celkem	71	82	27	180

Na uvedeném sloupcovém grafu je patrné zastoupení kategorií OLP dle ohroženosti orné půdy.

3. Zastoupení kategorií OLP ve vybraných k.ú.

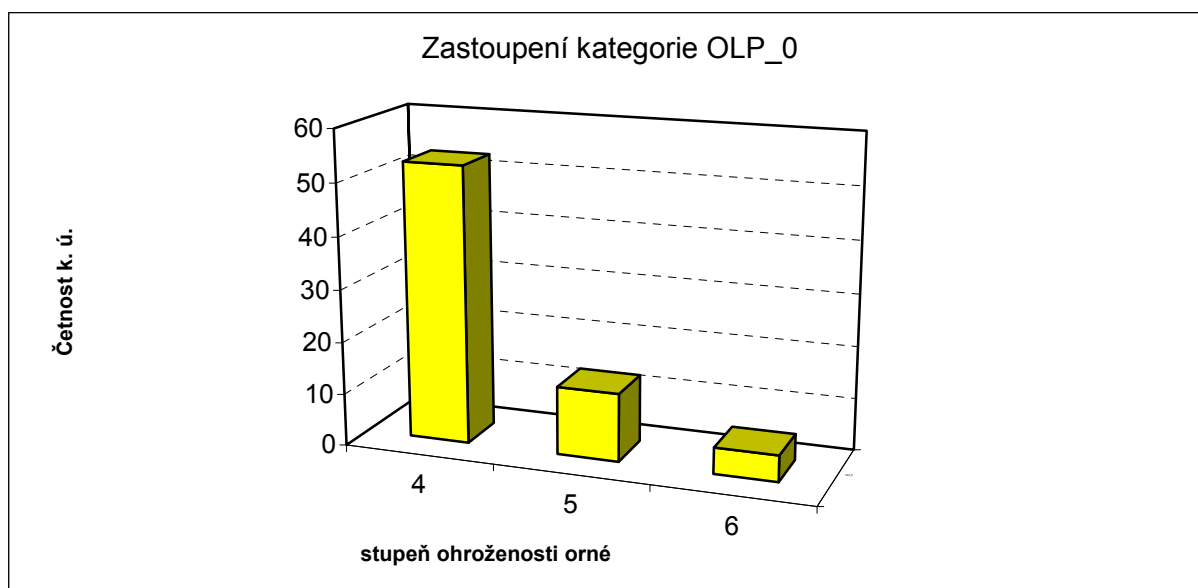
celkem	OLP 0	OLP 1	OLP 2
[%]	39,4	45,6	15

Poměrně značný počet k.ú. vykazuje absenci systému OLP na 39,4 %, převážně nefunkční systém OLP je na 45,6 % k.ú. a podmíněně funkční na 15 % k.ú. Na vybraných k.ú. není zastoupen ani v jednom případě funkční systém OLP.

4. Absence systému OLP 0 dle ohroženost orné

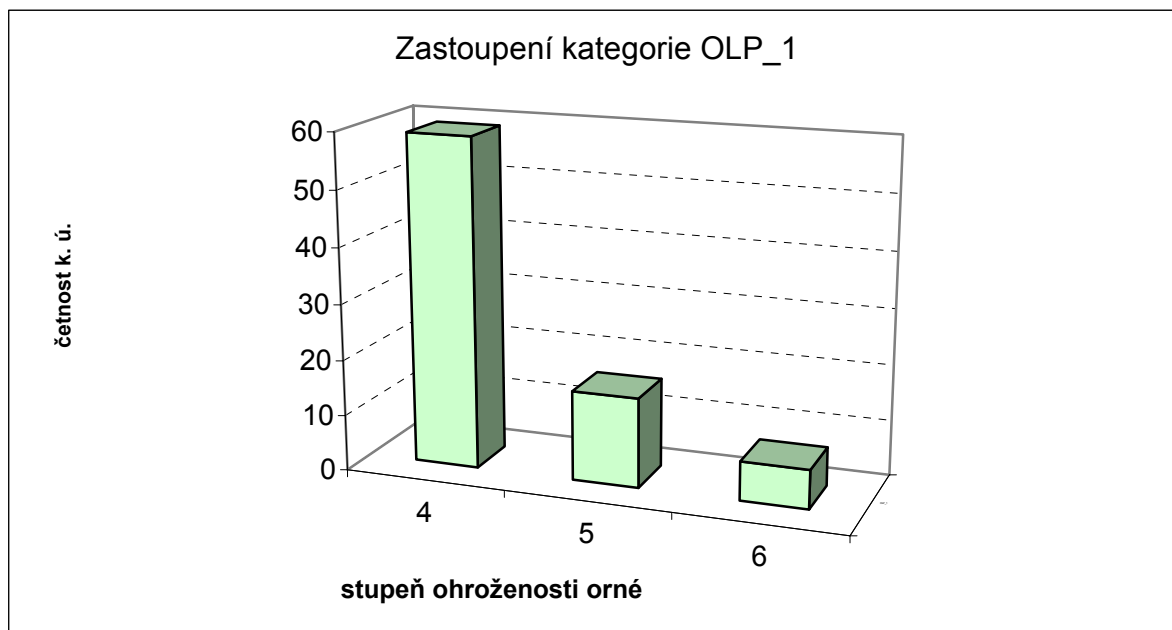
orná	4	5	6
OLP 0	53	13	5

Největší absence OLP vykazují k.ú. s ohrožeností 4, celkem 53 k.ú., s ohrožeností 5 je to 13 k.ú. a s ohrožeností 6 to je 5 k.ú. (lze označit za situaci kritickou).

5. Zastoupení kategorie OLP 1 dle ohroženosti orné

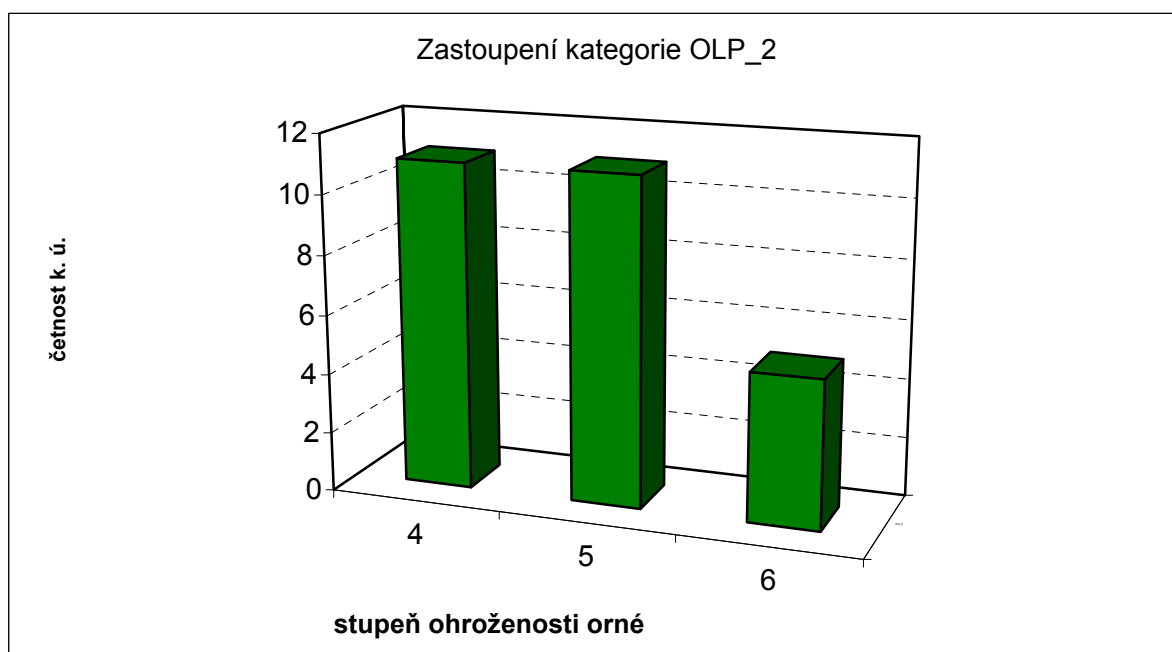
orná	4	5	6
OLP 1	59	16	7

Největší zastoupení vykazuje kategorie OLP 1 ve stupni ohroženosti orné 4 na 59 k.ú., 16 k.ú. ve stupni 5 a 7 k.ú. ve stupni 6.

6. Zastoupení kategorie OLP 2 dle ohroženosti orné

orná	4	5	6
OLP 2	11	11	5

Stejný počet 11 k.ú. je zastoupeno ve stupni ohroženosti 4 a 5, ve stupni 6 je to 5 k.ú.

7. **Návrh opatření** je odvislý od kategorie systému OLP (viz metodika). Podobně priority realizace opatření by měly vycházet ze vztahu stupeň ohroženosti orné půdy a kategorie systému OLP v daném k.ú.

Priority lze vyjádřit v následující matici vyjadřující pořadí ve stupnici 1-6 :

Stupeň 1kritický

Stupeň 2předběžně kritický

Stupeň 3varovný

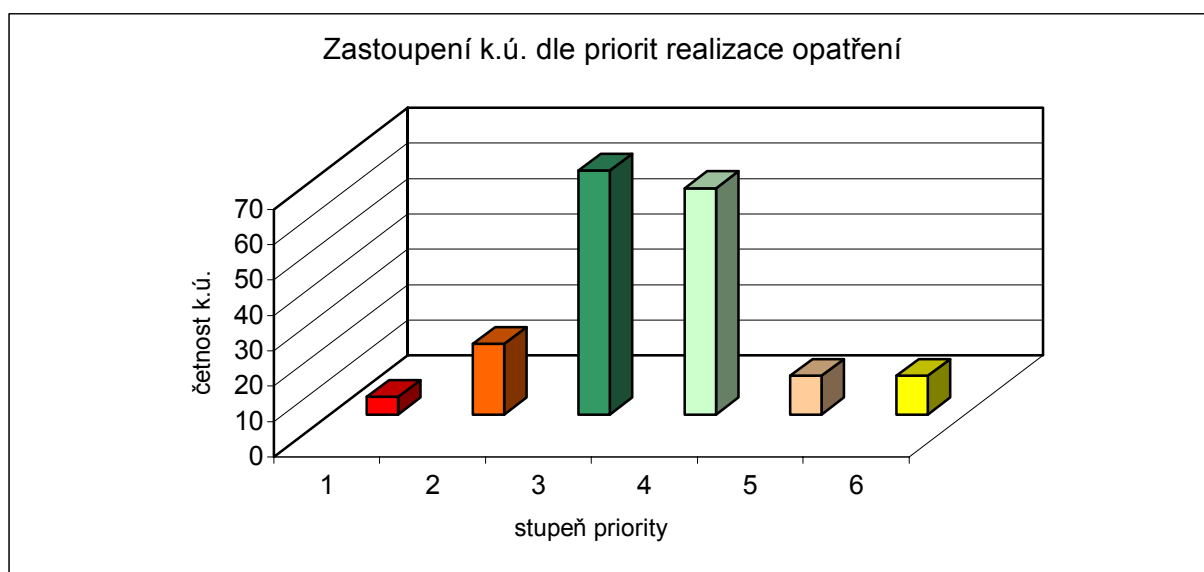
Stupeň 4předběžně varovný

Stupeň 5naléhavý

Stupeň 6předběžně naléhavý

ohroženost	4	5	6
kat.OLP			
0	3	2	1
1	4	3	2
2	6	5	4

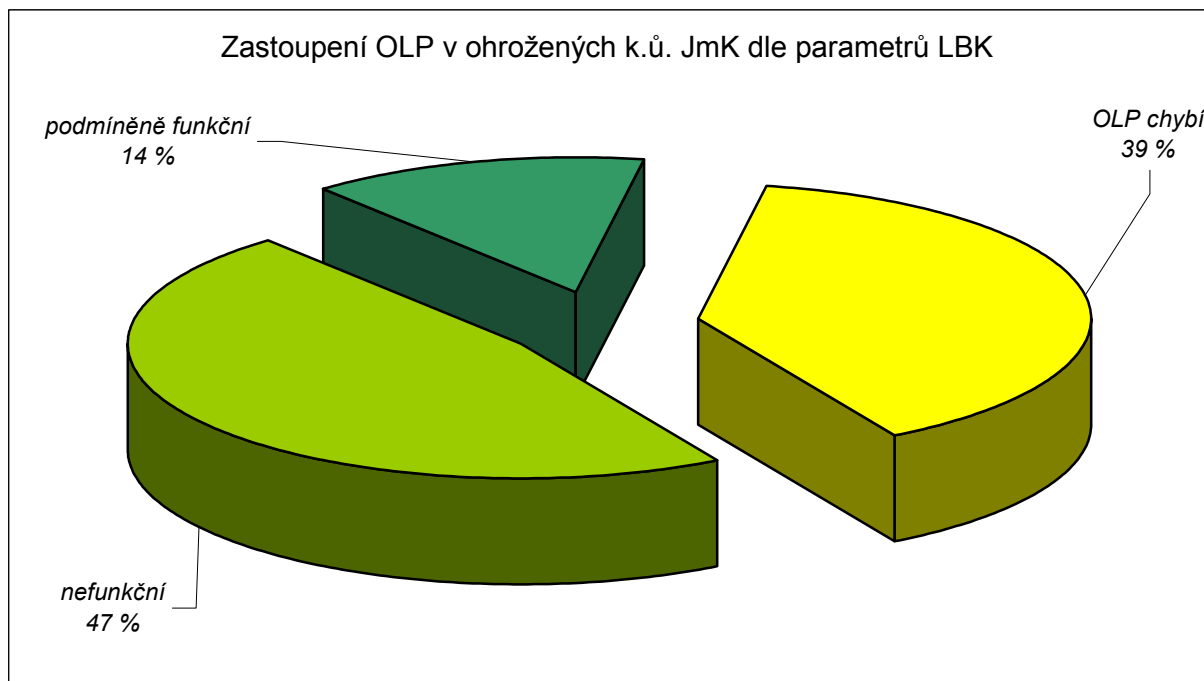
stupeň priorit	1	2	3	4	5	6
četnost k.ú.	5	20	69	64	11	11

Kritickým stavem je ohroženo 5 k.ú., předběžně kritickým 20 k.ú., varovným 69 k.ú., předběžně varovným 64 k.ú., naléhavým 11 k.ú. a předběžně naléhavým rovněž 11 k.ú.

8. Zastoupení OLP v ohrožených k.ú. JmK s parametry LBK

Analýza hodnotí pouze parametr splňující min. šířku větrolamu bez ohledu jestli je prvek součástí LÚSES. Obecně platí velmi malé využití OLP v plánech ÚSES.

Parametry LBK splňuje podíl 47 % OLP s hodnocením nefunkčních prvků a podíl 14 % OLP podmíněně funkčních. Na území JmK neexistuje k.ú. s funkčními parametry LBK z řad OLP.

Závěr

Cílem příspěvku bylo nastínit možnosti a zkušenosti, resp. hledání cesty podporující využití nízké úrovně infrastruktury OLP ve vazbě na parametry ÚSES, resp. LBK.

Východzími kritérii byla kategorizace systému OLP v krajině s pohledu funkčního zaměření podle prostorového uspořádání systému OLP, jeho začlenění do krajiny a parametrů LBK.

Na úrovni potenciálu jsou si všechny funkce rovny, mají ovšem rozdílný stupeň ohodnocení. Vždy je třeba mít na mysli jednak OLP v užším slova smyslu, jako konkrétní liniový prvek a jednak OLP v širším slova smyslu, jako součást systému těchto prvků v krajině.

Systémy OLP na analyzovaných k.ú. (180 k.ú) se zvýšenou ohrožeností erozí orné půdy JmK jsou funkční pouze podmíněně na 15 % k.ú. Podíl OLP s parametry splňující, alespoň min. šířku LBK pak má pouze 14 % šetřených k.ú. Bez ohledu na značně rozdílný stav jednotlivých větrolamů (zpravidla zanedbaná výchova a postupná obnova) lze konstatovat tento stav za alarmující. Jako řešení byly sestaveny priority realizace funkčnosti OLP včetně jejich zapojení do realizace LÚSES.